

Foto: Colourbox

Planer om ny skov?

Skovrejsning og vandrammedirektivet

Februar
2024

Hvornår bidrager ny skov til implementering af vandrammedirektivet? I dette faktaark kan du læse mere om, hvordan etablering af ny skov kan målrettes områder, hvor skoven har særlig god effekt i forhold til at reducere udledning af næringsstoffer og pesticider til vandmiljøet.

Når der rejses ny skov på tidligere landbrugsarealer, vil det over tid medføre en reduktion af udledningen af næringsstoffer og pesticider til vandmiljøet. I første omgang vil der være en effekt af, at arealerne ikke længere er i omdrift, men i stedet tilplantes med en permanent afgrøde. Den fulde effekt kommer senere, når træerne har fået en vis størrelse og der dannes krone. Skovrejsning er dermed et effektivt virkemiddel til at reducere kvælstofbelastningen, og vurderes at have en effekt på 53 kg N/ha¹. Den nye skov, kan derudover modvirke fosfortab ved erosion og tab af fosfor via makroporer og dræn og vil derfor have effekt på jorde med risiko for erosion og makroporeafstrømning til dræn. Effekten afhænger af risiko og tabsvej og er i størrelsesordenen 0,03-2 kg P/ha². Dertil kommer, at der typisk ikke

¹ [Virkemidler til reduktion af kvælstofbelastningen af vandmiljøet, DCA rapport nr. 174, august 2020](#)

² [Virkemidler til reduktion af fosforbelastningen af vandmiljøet, DCE rapport nr. 379, 2020](#)

anvendes pesticider på skovarealer, når træerne først er i vækst, hvilket især har betydning for områder af betydning for grundvandsbeskyttelse. Ud over den gode effekt i forhold til vandmiljøet, bidrager skovrejsning til klimaindsatsen ved at optage og lagre CO₂ i blade, grene og træer. De første 10 år optages i gennemsnit 3-8 tons CO₂/ha/år og over et hundredårigt gennemsnit optages mellem 10-15 tons CO₂/ha/år. Højeste effekt opnås på høj bonitet og med indblanding af hurtigt voksende træarter³. Dermed bidrager skovrejsning til de danske klimamål jf. klimaloven.

For at ny skov skal bidrage til at forbedre vandmiljøet og dermed Danmarks forpligtelser til at implementere vandrammedirektivet, er en målrettet placering af den ny skov vigtig. I de statslige Vandområdeplanerne 2021-2027⁴ (VP3) er beskrevet de indsatser som er nødvendige for at implementere vandrammedirektivet og dermed målet om, at alt vand skal opnå god økologisk tilstand eller potentiale.

Nedenfor er angivet retningslinjer for, hvornår Miljøstyrelsen vurderer, at et skovrejsningsprojekt bidrager bedst til en indsats på henholdsvis kystvande, søer, grundvand eller vandløb. Bemærk, at der kun behøver at være effekt til en vandtype, for at projektet vurderes at bidrage til implementering af vandrammedirektivet.

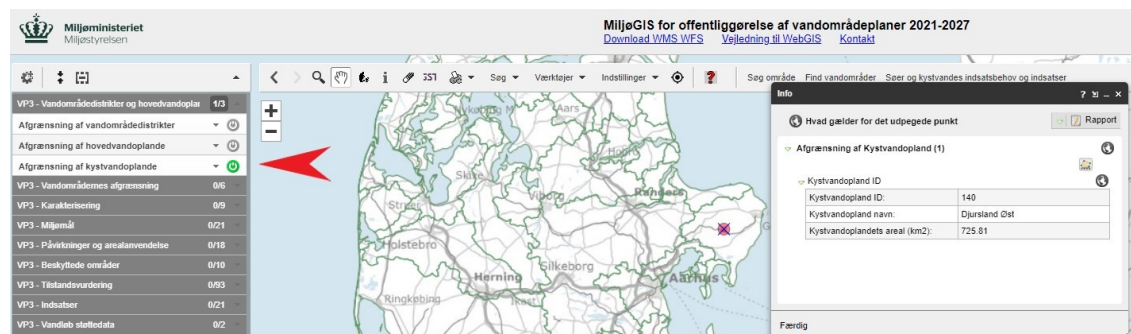
Kystvande

For at skovrejsning skal have en effekt i fh.t. opfyldelse af de målsætninger, der er fastsat for kystområderne, skal skovrejsningen placeres i et kystvandområde med indsatsbehov. I bilag 1 og 1.1 til vandområdeplanerne ses hvilke oplande, hvor der er indsatsbehov til kyst. For at der skal være et indsatsbehov til kyst, skal der være et tal i kolonnerne "Fordelt indsatsbehov 2027" eller "Indsatsbehov brutto" i bilag 1.1 (se rød markering).

Bilag 1.1: Beregning af fordelt indsatsbehov 2027 på deloplande med udgangspunkt i målbelastninger for heloplande

Hovedfarvandsområde				Kvælstof - helopland			Kvælstof - delopland			Fosfor - helopland		
ID	Navn	Kystvand-ID	Navn	Status-belastning	Baseline-belastning	Mål-belastning	Indsatsbehov - brutto	Indsatsbehov - netto	Fordelt indsatsbehov 2027	Status-belastning	Baseline-belastning	Mål-belastning
ID	Navn	ID	Navn	Tons N/år	Tons N/år	Tons N/år	Tons N/år	Tons N/år	Tons N/år	Tons P/år	Tons P/år	Tons P/år
1	Nordsøen	119	111 Lister Dyb	1877,9	1865,9	1801,6	1739,6	61,9	61,9	75,2	75,4	75
1	Nordsøen	119	107 Juvre Dyb	284,4	321,4	299,0	192,0	107,1	107,1	9,9	9,7	9
1	Nordsøen	119	120 Knude Dyb	1453,4	3014,4	2859,9	1144,7	1725,3	1725,3	74,0	74,8	74
1	Nordsøen	119	121 Grådyb	1820,4	2694,7	2556,4	1863,8	692,7	692,7	80,5	80,0	80
1	Nordsøen	119	119 Vesterhavet, syd	578,4	7967,9	7587,1				250,7	250,8	250

Kystvandområder kan ses i MiljøGIS⁵ til VP3. Klik på laget "Afgrænsning af kystvandområder" (rød pil) i gruppen "VP3-Vandområdedistrikter og hovedvandområder". Klik på infoknappen "i" for navn og nummer på det enkelte kystvandområde.

³ [Kulstofbinding ved skovrejsning 2020, Sagsnotat, KU](#)

⁴ [Vandområdeplanerne 2021-2027, Miljøministeriet, Juni 2023](#)

⁵ [MiljøGIS for offentliggørelse af vandområdeplaner 2021-2027](#)

Har man kendskab til kvælstof retentionen, der beskrives den naturlige omsætning af kvælstof fra mark til fjord, er det en fordel at placere skovrejsning, hvor retentionen er lav. Kvælstofomsætningen er nærmere beskrevet i rapport fra GEUS⁶, hvor der også findes kort over fordelingen på landsplan (figur 53, side 95)⁶. Retention-skortet kan desuden hentes som GIS fil – enten som shape-filer⁷ eller som WMS-filer⁸.

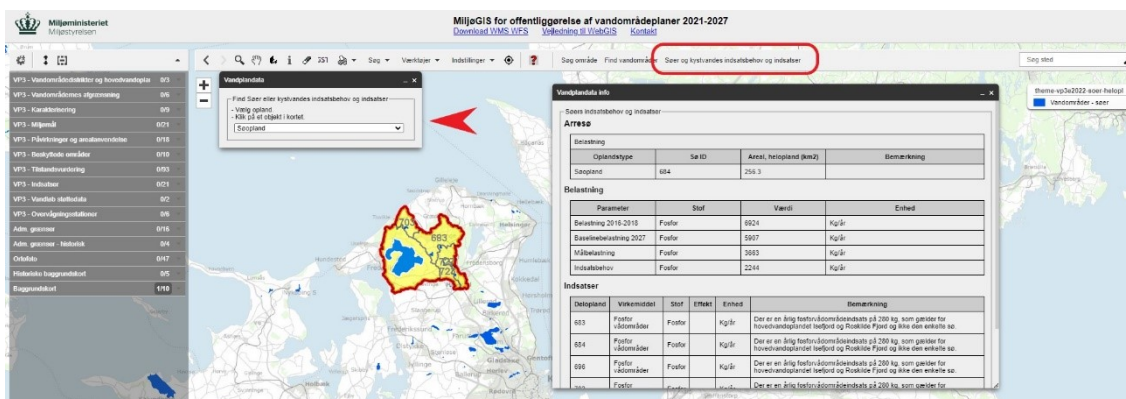
Søer

For at skovrejsning skal have en effekt i fh.t. opfyldelse af de målsætninger, der er fastsat for søerne i vandområdeplanerne, skal den nye skov dels placeres i et opland til en sø med indsatsbehov sammenholdt med, at der er risiko for tab af fosfor via makroporer eller vanderosion. I bilag 2, tabel 1 til vandområdeplanerne ses hvilke søer, hvor der er indsatsbehov. For at der skal være et indsatsbehov til sø, skal der være et tal i kolonnen "indsatsbehov" (se rød markering).

TABEL 1: Søernes belastning og indsatsbehov

Hovedvandopland	ID	Navn	Note	Spøreal ha	Oplandsareal ha	Belastning 2016-2018 kg P/år	Baselinebelastning 2027 kg P/år	Målbekæmpelse kg P/år	Indsatsbehov kg P/år
1.2	248	Arup Vejle		388	1.207	305	296	314	-
1.2	252	Bjørnkær		8	147	41	37	50	-
1.2	255	Borbjerg Møllesø	4	13	285	164	160	99	61
1.2	256	Bredmose Fjends	4	4	117	52	51	19	32
1.2	258	Brokholm Sø		82	2.958	1.493	1.453	678	775
1.2	260	Bølling Sø	4	311	2.958	379	366	805	-
1.2	265	Ferring Sø		314	2.051	1.430	1.410	530	880

Søoplande kan ses i MiljøGIS. Først klikkes i øverst i bjælken på "Søer og kystvandes indsatsbehov og indsatser" (rød ring). Derefter åbner en boks med "Vandplanddata". Her klikkes på "Søopland" (rød pil). For at finde et søopland klikker man med infoknappen "i" på den enkelte sø. Herefter vises søoplandet med gult.

For at et skovrejsningsprojekt skal have den bedste effekt til sø, er det samtidig en forudsætning, at der er risiko for tab af fosfor. Risiko for tab af fosfor kan ses på en anden MiljøGIS "Fosforkortlægning af dyrkningsjord og vandområder"⁹. Her skal de to lag klikkes på: "Fosforerosion fra markareal til overfladevand" (ligger i gruppen "Vanderosion") og temaet "Risiko makroporeafstrømning" (ligger i gruppen

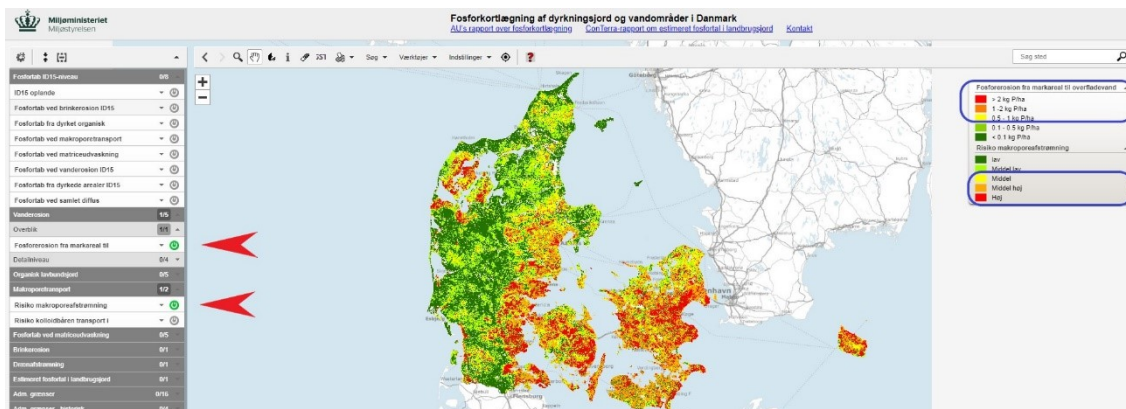
⁶ [National kvælstofmodel – version 2020, Metode rapport, GEUS maj 2021](#)

⁷ [Nitrate Retentionmap DK, GEUS \(shape-filer\).](#)

⁸ [Kvælstofretention, Danmarks Miljøportal \(WMS-filer\)](#)

⁹ [Fosforkortlægning af dyrkningsjord og vandområder i Danmark, MiljøGIS](#)

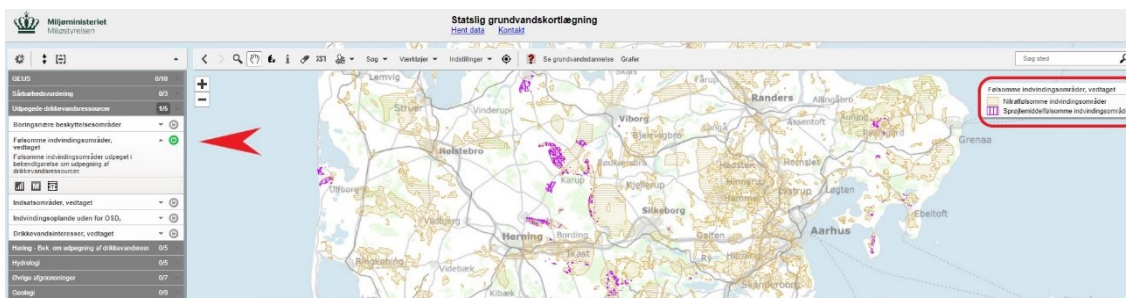
"Makroporetransport"). Se de røde pile. Områder, der er markeret med rød, orange eller gul, vurderes at være risikoområder.

Grundvand

For at et skovrejsningsprojekt skal have effekt i forhold til grundvandsbeskyttelse, skal skovrejsningen være placeret i "nitratfølsomme indvindingsområder" (NFI) eller "sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområder" (SFI). NFI afgrænses, hvor der er risiko for udvaskning af nitrat til grundvandet og dermed til drikkevandet. Afgrænsningen foretages på baggrund af grundvandsdannelsen og den geologiske sårbarhed over for nitrat, hvor der ses på lerdæklagstykkelsen og grundvandskemi, samt i nogle tilfælde arealanvendelsen. SFI afgrænses på sandjorde, der er særligt følsomme over for udvaskning af sprøjtemidler. Det nuværende vidensniveau er ikke tilstrækkeligt til at udpege SFI på lerjorde.

NFI- og SFI områder kan ses på MiljøGIS "Statslig grundvandskortlægning"¹⁰. I gruppen "Udpegede beskyttelsesområder" klikkes laget "Følsomme indvindingsområder, vedtaget" (se rød pil). Et skovrejsningsprojekt skal som minimum overlappe med 2/3 af de udpegede områder, for at projektet vurderes at have effekt i forhold til beskyttelse af grundvandet.

Vandløb

Et skovrejsningsprojekt kan også tænkes sammen med en indsats til vandløb, f.eks. ved, at der i sammenhæng med skovrejsningen bliver gjort plads til, at et vandløb kan blive fritlagt og/eller genslynget. Det kan også være fordelagtigt, at skovrejsningsprojektet gennemføres samtidigt med vandløbsprojektet, da der således ikke er behov for at genbesøge samme område.

Fastlagte vandløbsindsatser kan ses i MiljøGIS for VP3 (se link i note 4). Ud over de fastlagte indsatser kan der for nogle målsatte vandområder også være behov for at gennemføre en vandløbsindsats, dette afhænger af tilstanden for det målsatte vandløb. En vandløbsindsats skal altid ske i dialog med din kommune.

¹⁰ [MiljøGIS "Statslig grundvandskortlægning"](#)

Generelle krav til selve skovrejsningsprojektet

For at et skovrejsningsprojekt skal bidrage til implementering af vandrammedirektivet, skal det som udgangspunkt leve op til samme kriterier, som gælder for "Tilskud til privat skovrejsning", herunder krav til etablering af skovbryn, diversitet i beplantningerne og anvendelse af hjemmehørende arter.

Ny skovrejsning skal udgøre mindst 0,5 ha med en bredde på mindst 20 meter for at blive betragtet som skov. Undtaget herfra er ny skov, som sker i tilknytning til eksisterende skov.

Der må ikke anvendes gødning og/eller pesticider med undtagelse af evt. behandling i etableringsfasen.

Hvis der i forbindelse med skovrejsningsprojektet etableres nye søer eller vandhuller, skal det sikres, at der ikke sker negativ påvirkning af nærliggende vandforekomster (både overfladevand og grundvand).

Da skovrejsning ændrer arealanvendelsen, skal skovrejsningsprojekter screenes jf. miljøvurderingslovgivningen.

Anmeldelse af skov

Husk at forud for enhver skovetablering skal der sendes en anmeldelse om skovetablering til kommunen. Læs mere om anmeldelse af skov på [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

Fredskov

Du har mulighed for at søge om, at din nye skov bliver fredskov, læs mere [her](#). Bliv klogere på fredskov [her](#). Pålæggelse af fredskovspligt ved afgrøelse er et krav, hvis du modtager offentlige tilskud til skovrejsning.

Grundbetaling

På landbrugsarealer, der har dannet grundlag for minimum én berettiget tilskudsudbetaling under grundbetalingsordningen i 2015 og frem, er der mulighed for at opretholde grundbetaling til arealer med skovrejsningsprojekter, hvor Miljøstyrelsen vurderer, at skovrejsningen bidrager til implementering af vandrammedirektivet. Det er Landbrugsstyrelsen som er ansvarlig for [Grundbetaling](#).

Læs mere om "Grundbetaling til projektarealer" og hvordan Miljøstyrelsen vurderer projekterne [her](#).